

**INSTYTUT BADAŃ
I ANALIZ FINANSOWYCH**

Wiedza finansowa studentów

Karolina Palimąka, Aleksandra Wojnarowska

Koło Popularyzacji Wiedzy Ubezpieczeniowej

INFORMACJE O BADANIU

WSTĘP

Świadomość finansowa jest bardzo ważnym elementem w życiu każdego człowieka. Dzięki niej jest on w stanie poruszać się w społeczeństwie. Wiedza finansowa to dostrzeganie zależności towarzyszących zjawiskom finansowym i przewidywanie ich możliwych skutków. Im większa świadomość finansowa człowieka tym bardziej racjonalnie podejmuje on decyzje ekonomiczne. Dlatego bardzo ważne jest to, aby każdy młody człowiek, rozpoczynający samodzielne życie posiadał takie umiejętności, które pozwolą mu ocenić swoją sytuację finansową, określić związane z nią priorytety i oszacować towarzyszące im ryzyko.

INFORMACJE O BADANIU

- Metoda badania: ankieta
- Wykonawca badania: Koło Popularyzacji Wiedzy Ubezpieczeniowej działające przy Instytucie Badań i Analiz Finansowych
- Próba: 400 studentów różnych kierunków z różnych ośrodków akademickich w Polsce
- Czas realizacji: kwiecień – czerwiec 2014

STRUKTURA RESPONDENTÓW

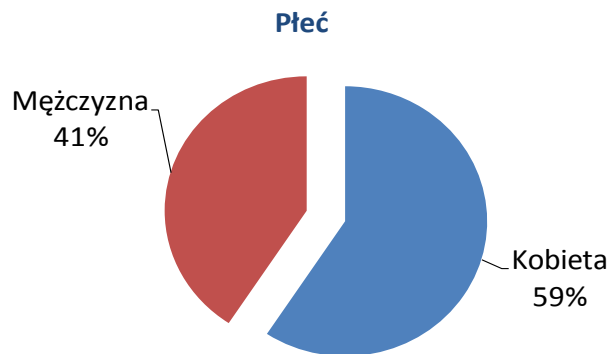
W badaniu ankietowym wzięła udział grupa

- **215** studentów ze studiów **licencjackich**

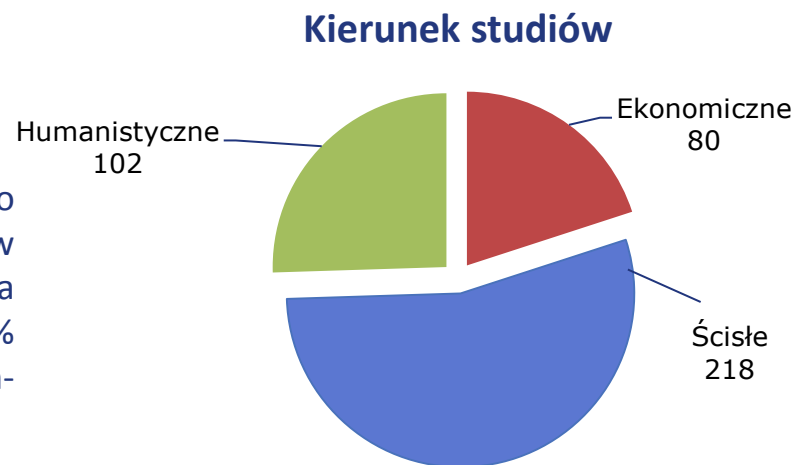
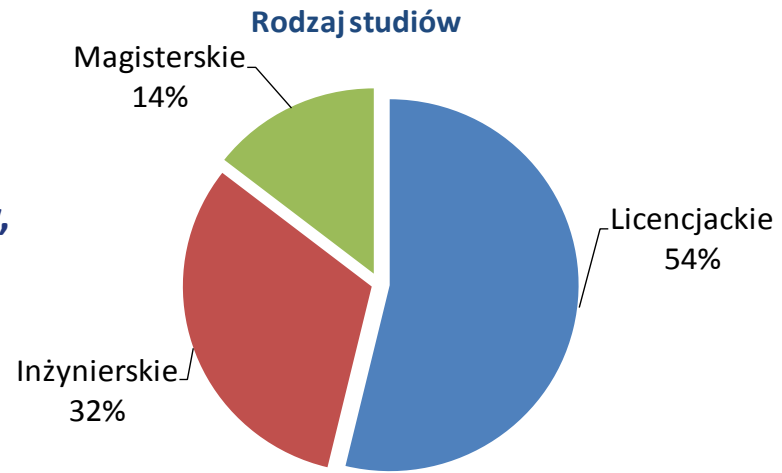
- **127**- ze studiów **inżynierskich**

- **58**- to studenci studiów **magisterskich**.

ŁĄCZNIE: 400 studentów z różnych kierunków, uczelni i stopni kształcenia.

Około połowa ankietowanych studentów to studenci z kierunków ścisłych a także kierunków technicznych. Prawie ¼ badanych pochodziła z kierunków humanistycznych a jedynie 20% stanowili studenci studiów ekonomicznych- ekonomia oraz finanse i rachunkowość.

CELE BADANIA

Celem jest zbadanie poziomu wiedzy finansowej studentów oraz diagnoza obszarów, w których najbardziej potrzebują oni edukacji finansowej. Badanie ma także na celu weryfikację rozbieżności w zakresie świadomości finansowej studentów poszczególnych kierunków i poszczególnych stopni kształcenia. Tym samym badaniu poddany zostanie nie tylko poziom wiedzy finansowej, lecz także jej zróżnicowanie postrzegane przez pryzmat kierunków reprezentowanych przez badanych studentów.

OBSZARY BADANIA

- 1) Opis poziomu wiedzy finansowej studentów i identyfikacja obszarów, w których wiedza ta jest najmniejsza
- 2) Diagnoza poziomu wiedzy finansowej oraz wskazanie uwarunkowań tej wiedzy
- 3) Identyfikacja grup najbardziej potrzebujących wiedzy finansowej
- 4) Wskazanie najbardziej obiecujących dróg dotarcia z ofertą edukacyjną do odbiorcy (media, Internet, czy np. szkolenia).

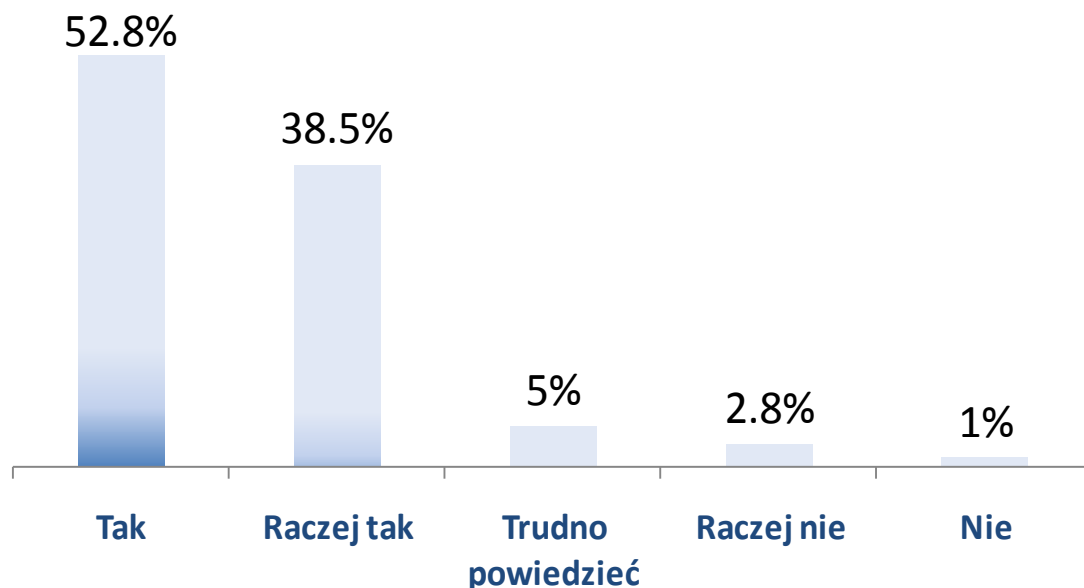

CZĘŚĆ I

ŚWIADOMOŚĆ FINANSOWA

Zdobywanie wiedzy z zakresu finansów – - ważne i potrzebne?

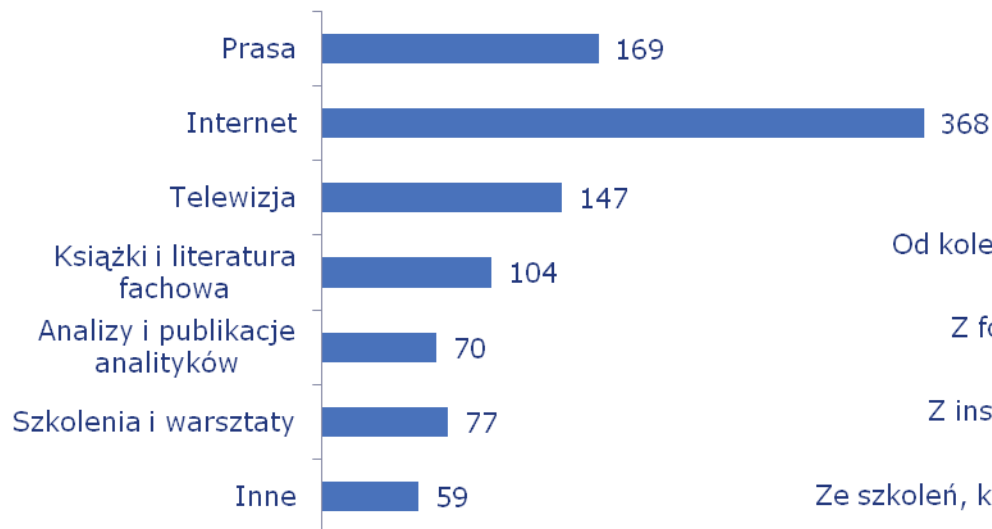
Czy uważasz, że zdobywanie wiedzy z zakresu finansów przez studentów jest ważne i potrzebne?

Ponad połowa badanych uważa, że zdobywanie wiedzy z zakresu finansów jest ważne i potrzebne. Są to nie tylko studenci kierunków ekonomicznych, ale również humaniści i studenci nauk ścisłych. Tylko ok. 3% studentów uważa, że wiedza ta jest nieprzydatna.

Obecne i pożądane źródła wiedzy finansowej

Proszę podać, skąd **czerpiesz informacje** i wiedzę na temat finansów?

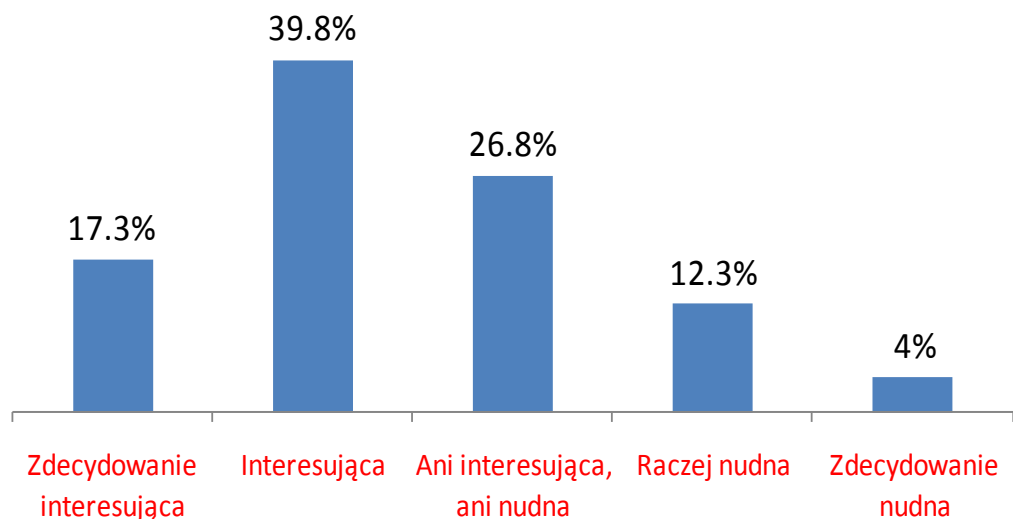
Proszę podać, skąd **chciałbyś/abyś pozyskiwać** informacje na temat finansów?

• Zgodnie z wynikami badania zdecydowana większość młodych ludzi wiedzę nt. finansów czerpie z Internetu. Następnie wskazywali oni na telewizję i prasę. W stosunku do obecnych sposobów pozyskiwania wiedzy finansowej, najbardziej pożądanym są szkolenia, kursy i warsztaty oraz uzyskiwanie informacji od nauczycieli a także przekazywanie ich przez instytucje finansowe.

Zainteresowanie wiedzą na temat zagadnień finansowych

Na ile wiedza dotycząca zagadnień finansowych jest dla Ciebie interesująca?

- Pomimo tego, iż w Polsce częściej uważa się, że wiedza finansowa jest nudna to ponad połowa ankietowanych stwierdziła, że jest ona interesująca.

Studenci kierunków humanistycznych najczęściej nie mieli zdania czy zagadnienia finansowe są interesujące, choć część z nich uważała tą tematykę za raczej nudną. Ankietowani studenci z kierunków ścisłych odpowiedzieli podobnie choć z przewagą zainteresowania tą tematyką. Studenci z kierunków ekonomicznych oceniali te zagadnienia w kategoriach interesujące, choć i w tej kategorii znalazły się również osoby z kierunków humanistycznych, co może świadczyć o potrzebie kierowania szkoleń w stronę właśnie takich grup.

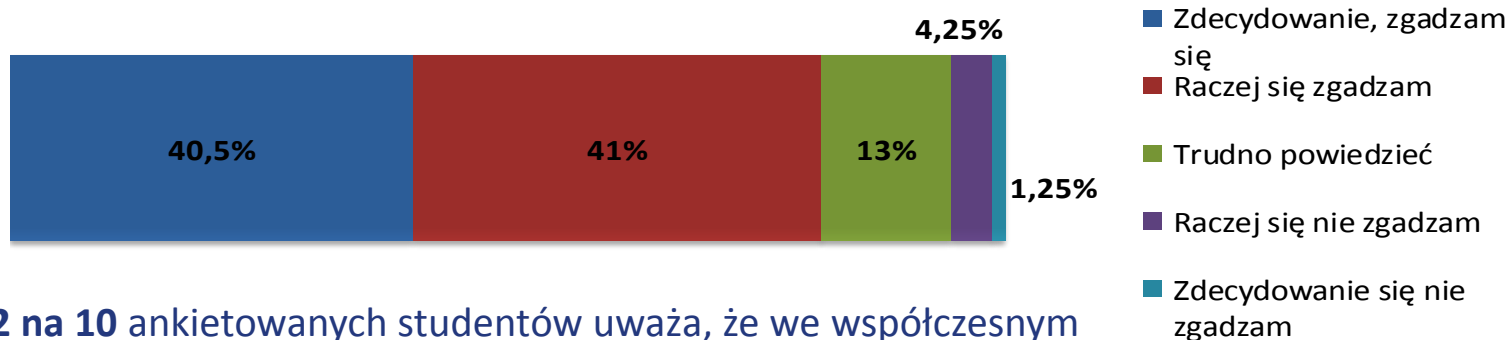
Opinie nt. wiedzy finansowej

Czy zgadzasz się ze stwierdzeniem, że
każda osoba powinna posiadać podstawową wiedzę z finansów?

Prawie jednogłośnie ankietowali zgodzili się ze stwierdzeniem, że każdy powinien posiadać podstawową wiedzę z zakresu finansów.

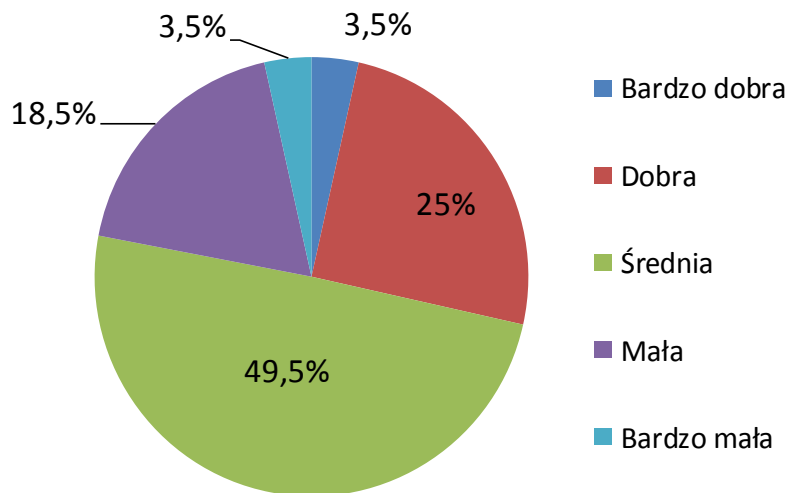
Czy zgadzasz się ze stwierdzeniem, że
bez podstawowej wiedzy z zakresu finansów trudno funkcjonować we współczesnym świecie?

Blisko **2 na 10** ankietowanych studentów uważa, że we współczesnym świecie **da się żyć bez** podstawowej wiedzy z finansów.

Ocena własnej wiedzy z zakresu finansów

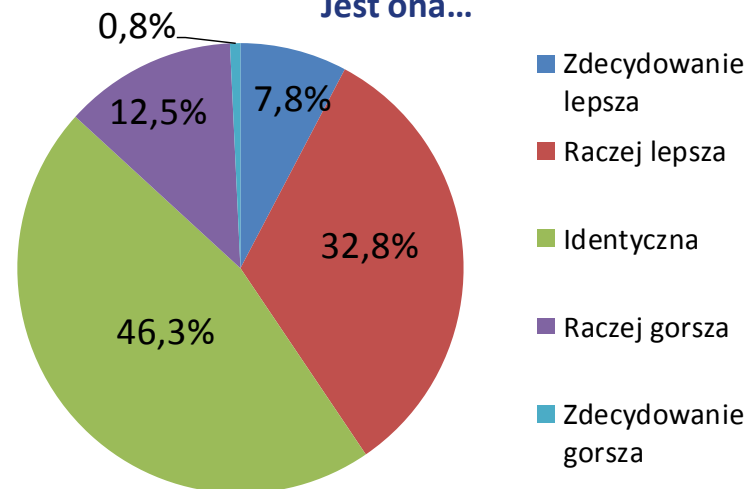
Jak oceniasz swoją wiedzę z zakresu finansów?
Jest ona...

Przy porównaniu swojej wiedzy finansowej do wiedzy finansowej pozostałych studentów ich ocena jest łagodniejsza, są świadomi poziomu swojej wiedzy z zakresu finansów i dlatego więcej niż co 10-ta osoba uważa, że ma mniejszą wiedzę ekonomiczną od innych studentów, zaś z drugiej strony niemal 25% badanych twierdzi, że odróżnia się od innych większą wiedzą nt. finansów.

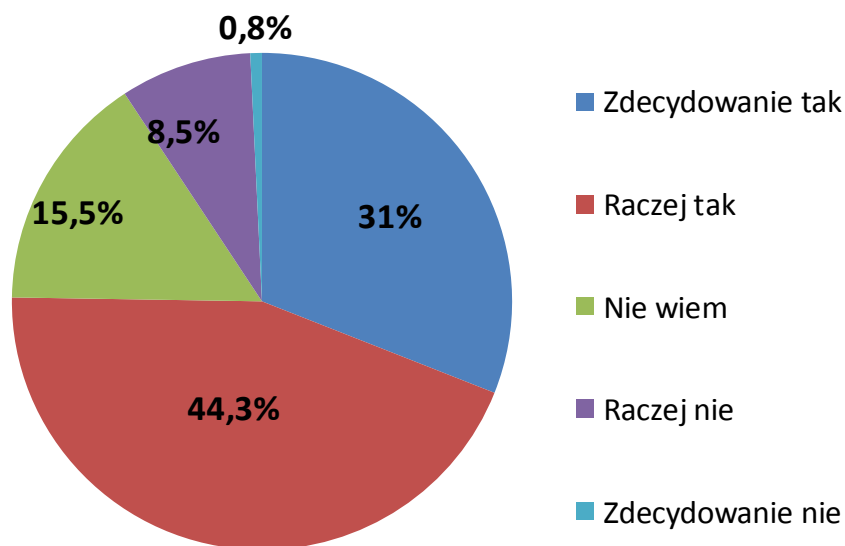
- Prawie połowa studentów uważa, że ich wiedza z zakresu finansów jest na średnim poziomie, zaś blisko 20% twierdzi, że wiedza ich jest na niskim poziomie.
- Zaledwie $\frac{1}{4}$ uważa, że ich wiedza finansowa jest dobra.
- Studenci ze studiów II stopnia częściej oceniają swoją wiedzę jako dobrą lub bardzo dobrą niż studenci z niższych stopni kształcenia. Z kolei studenci studiów licencjackich częściej od innych określają swoją wiedzę z zakresu finansów jako średnią, a nawet małą.

Jak oceniasz swoją wiedzę z zakresu finansów
w porównaniu do pozostałych studentów?
Jest ona...

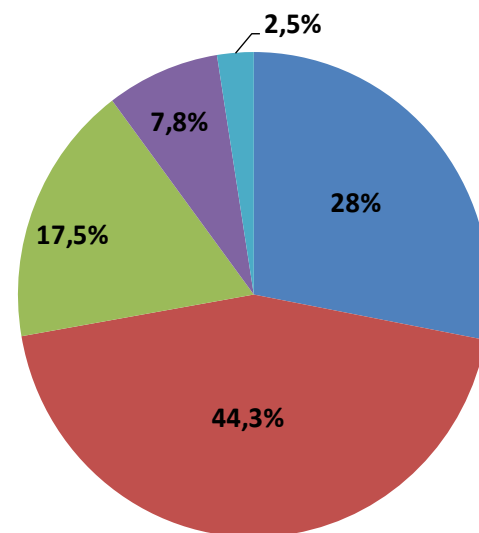

Chęć podnoszenia swojej wiedzy finansowej

Czy jesteś zainteresowana/y pogłębieniem swojej wiedzy z zakresu finansów?

Czy byłbyś/abyś skłonny/a do udziału w konferencjach, warsztatach etc., gdyby miało to wpłynąć na poszerzenie Twojej wiedzy finansowej?

- Blisko $\frac{3}{4}$ studentów jest zainteresowanych poszerzaniem swojej wiedzy z zakresu finansów, dlatego zainteresowani są oni udziałem w warsztatach, szkoleniach, seminariach.

Doskonalenie w zakresie różnych dziedzin finansów

Zagadnienia związane z tematyką finansową oraz inwestowaniem, na których doskonaleniu najbardziej Ci zależy?

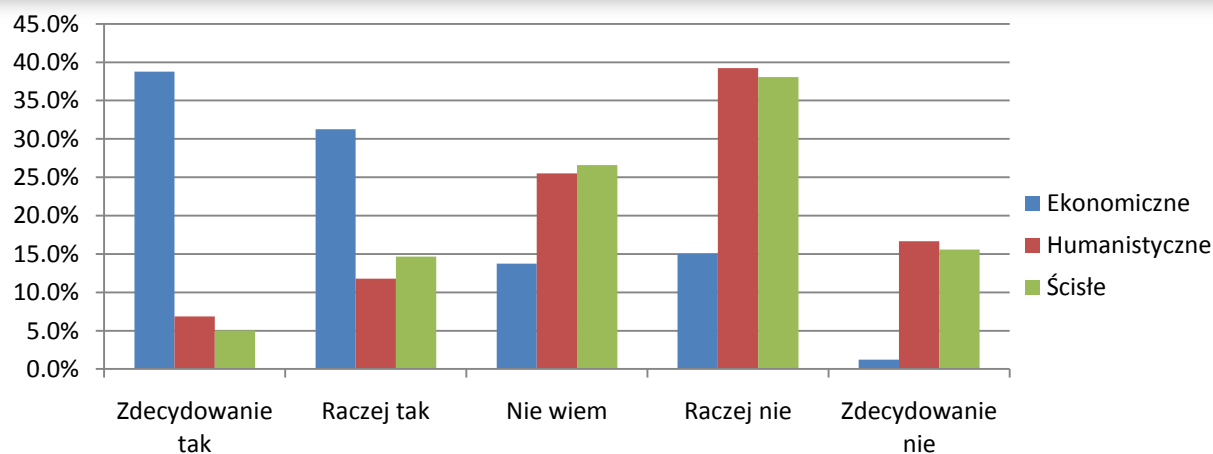
• W związku z tym, że 75% ankietowanych jest zainteresowanych udziałem w szkoleniach, konferencjach z zakresu finansów zapytano ich o szczegółową tematykę. Studenci zainteresowani są szczególnie udziałem w dodatkowych zajęciach z zakresu: rynek kapitałowy i instrumenty finansowe, analiza sytuacji finansowej spółki oraz zarządzanie ryzykiem finansowym.

Chęć pracy w branży finansowej

■ Zdecydowanie tak ■ Raczej tak ■ Nie wiem ■ Raczej nie ■ Zdecydowanie nie

- Jak widać na powyższym wykresie tylko około 30% osób jest zainteresowanych podjęciem pracy w branży finansowej. Może to wynikać m.in. z tego, że pozostała część studiuje inne kierunki i nie rozwija się w tym właśnie zakresie. Studenci z kierunków humanistycznych najczęściej deklarowali niechęć do pracy w branży finansowej- podobnie w przypadku kierunków ścisłych.
- Pojawia się jednak pytanie dlaczego, aż 30% ekonomistów nie deklaruje chęci podjęcia pracy w branży finansowej bądź jest niezdecydowana.

Podsumowanie części I

- ❑ Połowa studentów różnych kierunków studiów ocenia swoją wiedzę na średnim poziomie. $\frac{1}{4}$ uważa, że ich wiedza jest znikoma, natomiast 30% studentów uważa, że jest ona wysoka.
- ❑ Najlepiej oceniają swoją wiedzę studenci z kierunków ekonomicznych takich jak ekonomia oraz finanse i rachunkowość, ale również studenci kierunków ścisłych.
- ❑ Można wskazać, że pewniej w tematyce finansowej czują się mężczyźni, gdyż oceniają ją wyżej niż kobiety, pomimo faktu, że z kierunków ekonomicznych ankietowanych studentów było średnio o połowę mniej niż studentek.
- ❑ Osoby, które uważały zdobywanie wiedzy z zakresu finansów za ważne i potrzebne uważały ją również za interesującą. Z drugiej strony studenci niezdecydowani pod względem stopnia ważności określali tą wiedzę w kategoriach mało interesującej.

Podsumowanie części I

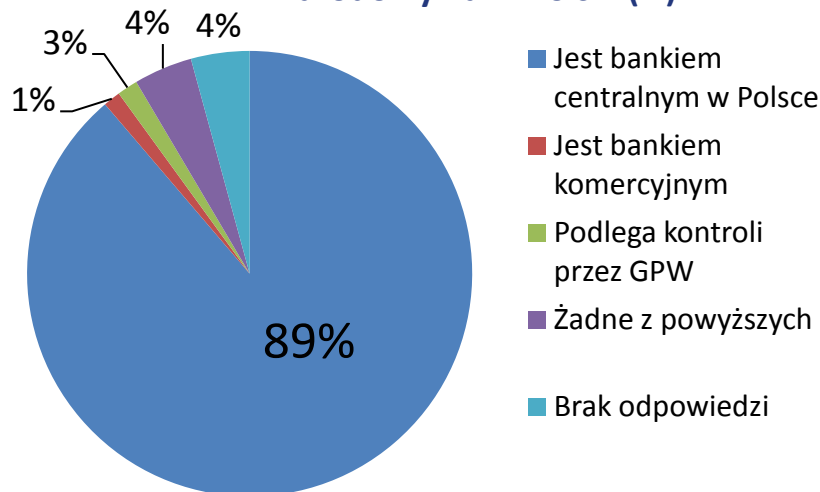
- Ponad 60% ankietowanych uważa nie tylko, że zdobywanie wiedzy z zakresów finansów jest ważne i potrzebne, ale również, że każdy powinien posiadać podstawową wiedzę z tej tematyki;
 - Około $\frac{1}{3}$ ankietowanych nie zgadza się z żadnym z tych twierdzeń;
 - Blisko 20% studentów uważa, że ich wiedza z zakresu finansów jest dużo gorsza niż pozostałych studentów;
 - Około 90% studentów twierdzi, że wiedza finansowa jest przydatna i może pomóc w przyszłości. W związku z tym można wskazać, że istnieje potrzeba edukacji finansowej. Potwierdza to fakt, że $\frac{3}{4}$ studentów jest zainteresowanych pogłębianiem swojej wiedzy i udziałem w szkoleniach, konferencjach, warsztatach;
 - Studenci zainteresowani są szczególnie udziałem w dodatkowych zajęciach z zakresu: rynek kapitałowy i instrumenty finansowe, analiza sytuacji finansowej spółki oraz zarządzanie ryzykiem finansowym.
-

CZĘŚĆ II

Pytania weryfikujące wiedzę finansową

Pytania weryfikujące wiedzę finansową

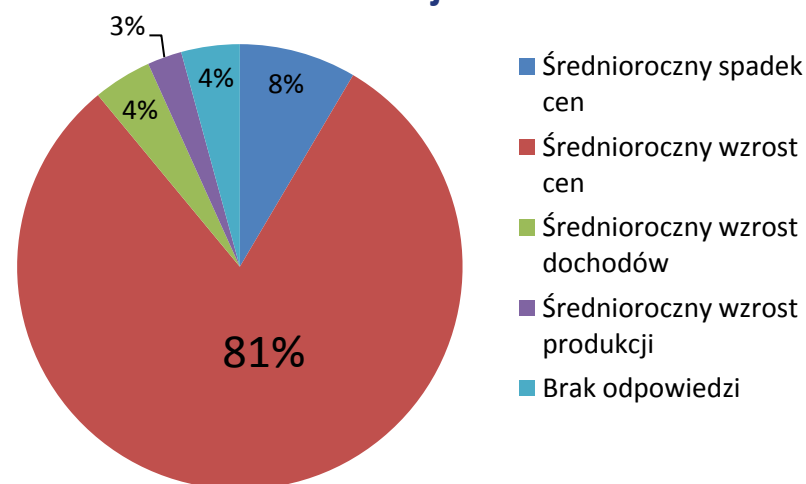
Narodowy Bank Polski (...):

Wiąże się to prawdopodobnie z tym, że powyższe pojęcia nierzadko pojawiają się, czy to w telewizji, w gazecie, czy nawet na lekcjach Podstaw Przedsiębiorczości w szkołach średnich stąd też są one dobrze przyswojone.

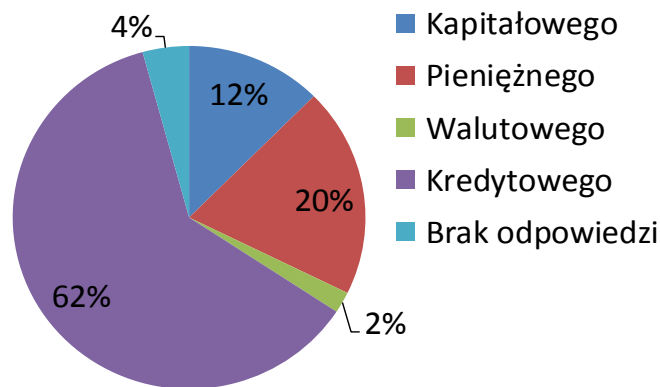
Pytania określające czym są Narodowy Bank Polski i inflacja dowiodły, że w obu przypadkach ponad 80% ankietowanych znała te pojęcia i w związku z tym prawidłowo odpowiadała na wiążące się z nimi pytania.

Inflacja to:

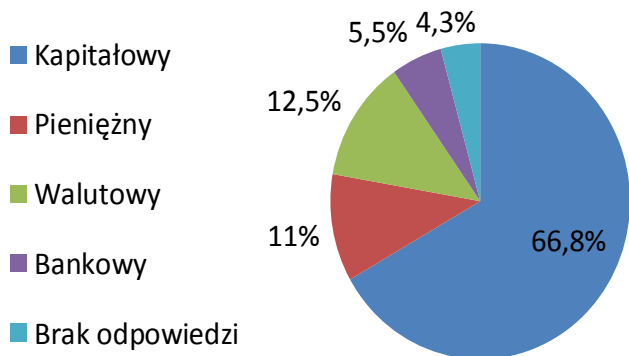
Pytania weryfikujące wiedzę finansową

Kredyty i pożyczki krótkoterminowe zaliczamy do rynku:

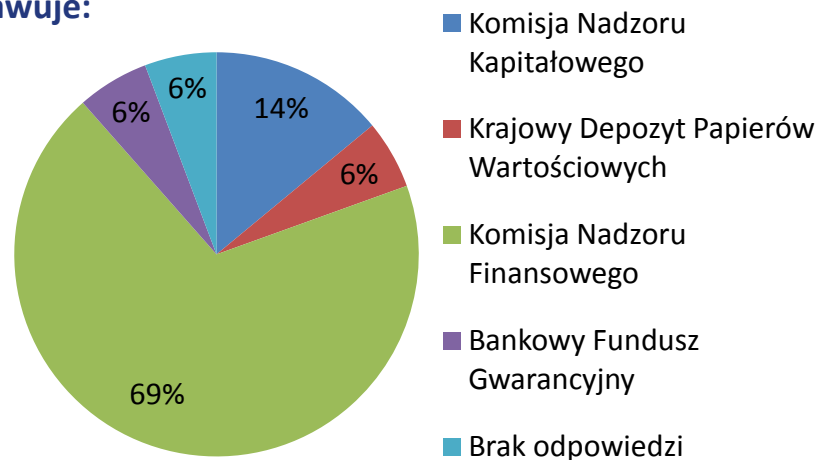

- Blisko 6 na 10 ankietowanych osób wie z jakim rynkiem kojarzą się te pojęcia: kredyty oraz pożyczka. Pytanie dotyczące nadzoru na rynkami finansowymi również nie sprawiło problemów ankietowanym;
- Zdarzało się jednak, że **nawet studenci kierunków ekonomicznych zaznaczali błędne odpowiedzi w pytaniach weryfikujących wiedzę finansową.**

Biura maklerskie obsługują rynek:

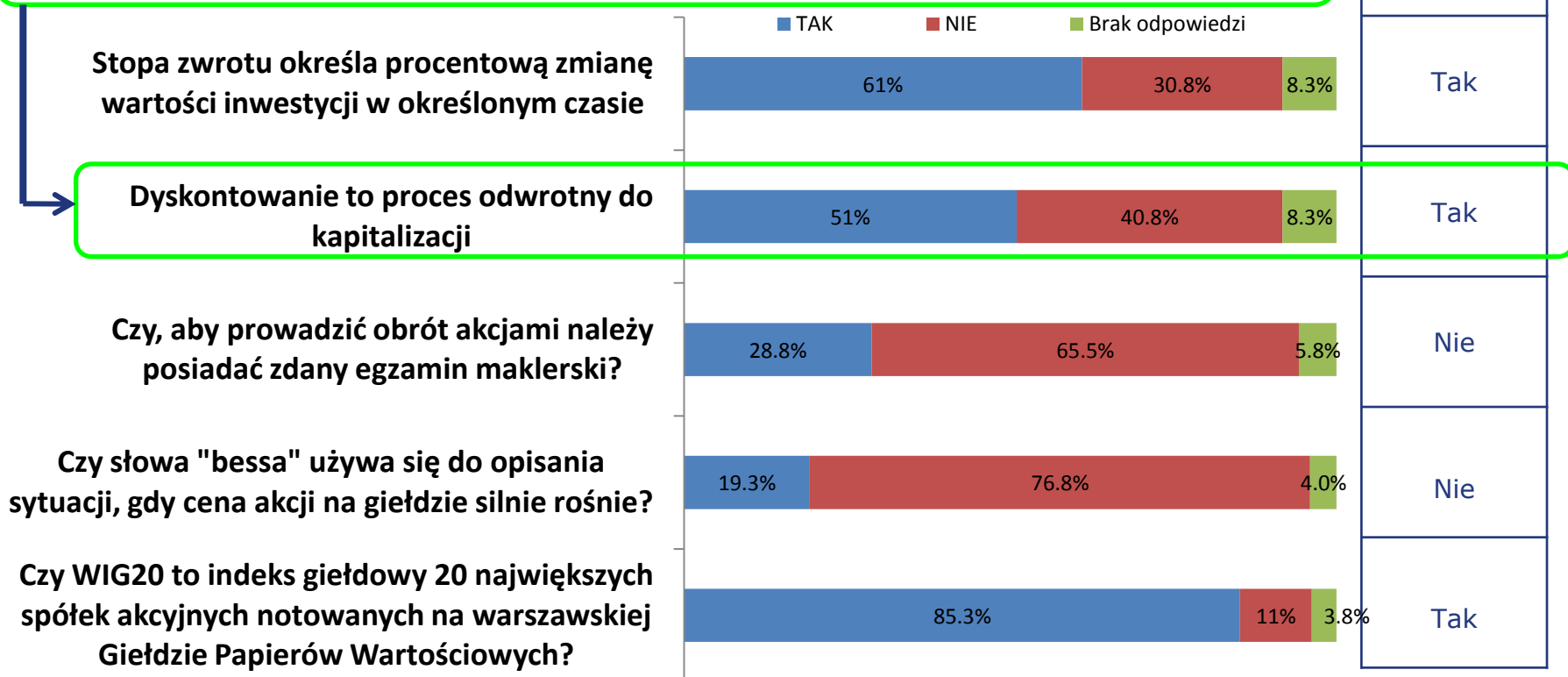
Nadzór nad instytucjami finansowymi oraz rynkiem kapitałowym w Polsce sprawuje:

Pytania weryfikujące wiedzę finansową

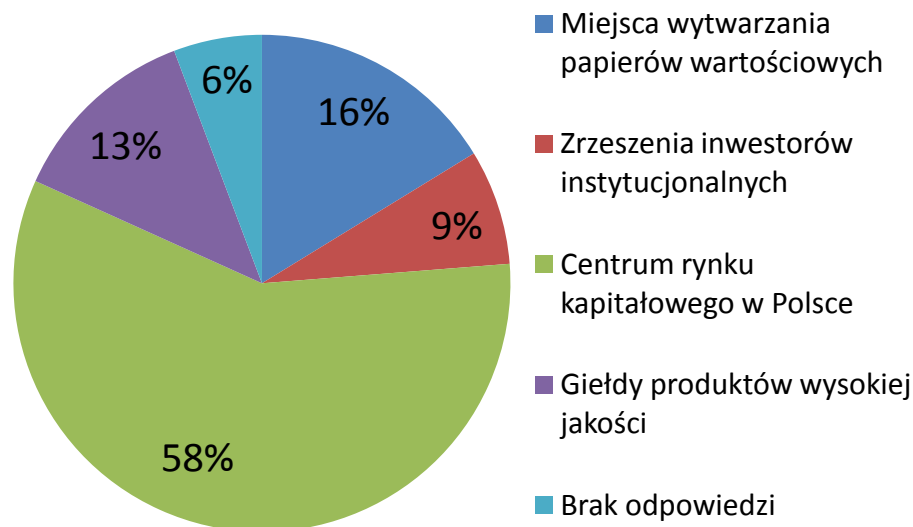
Poniższe pytania raczej nie sprawiały problemu ankietowanym studentom, choć w prawie żadnym przypadku nie udało się uzyskać choćby w 80% prawidłowych odpowiedzi. Średnio 5 na 7 ankietowanych studentów wskazało prawidłową odpowiedź.

Pytanie, które sprawiło problemy dotyczyło m.in. dyskontowania i procesu do niego odwrotnego, czyli kapitalizacji. Odpowiedzi rozkładały względnie równomiernie co sugeruje obiektywny brak wiedzy w tym temacie.

Pytania weryfikujące wiedzę finansową

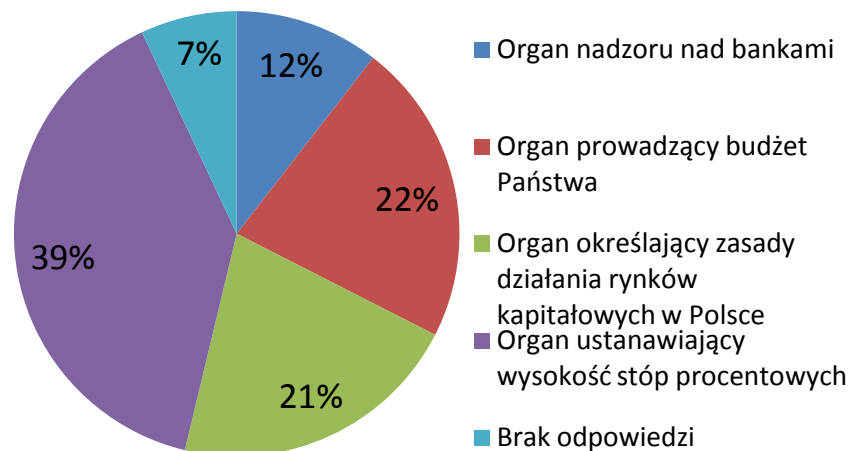
Skrót GPW odnosi się do (...):

Na pytanie dotyczące instytucji Rady Polityki Pieniężnej (RPP) prawidłowej odpowiedzi udzieliło zaledwie 39% ankietowanych. Co oznacza, że pytanie to sprawiało relatywnie duże problemy.

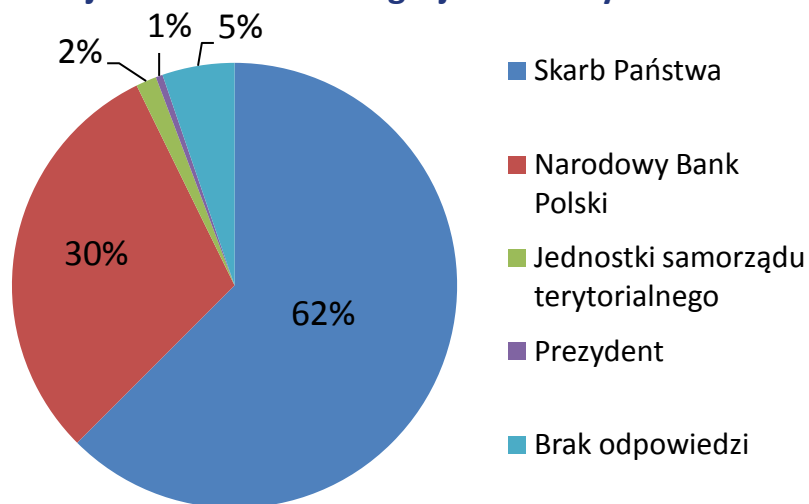
- Mimo, iż niemal każdy z ankietowanych jest świadomy znaczenia skrótu GPW, już nie każdy potrafił określić zakresu działań tej instytucji.
- Ponad połowa badanych odpowiedziała prawidłowo. Z drugiej strony oznacza to, że co drugi ankietowany student nie znał prawidłowej odpowiedzi na to pytanie.

Rada polityki pieniężnej to:

Pytania weryfikujące wiedzę finansową

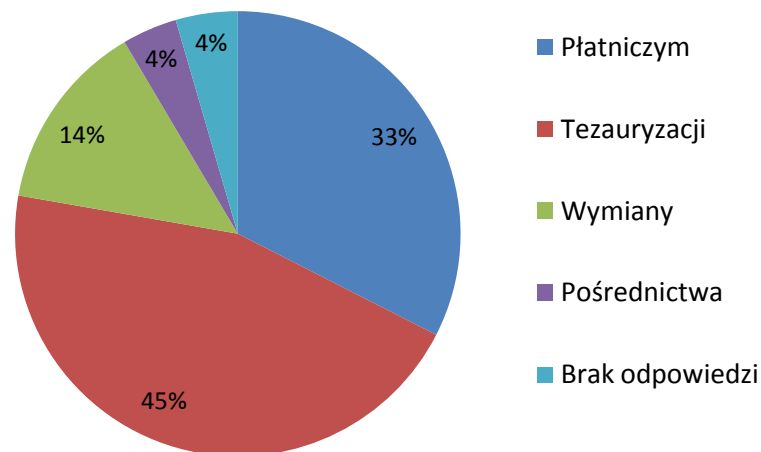
Kto jest emitentem obligacji skarbowych?

Pieniądz kojarzony jest powszechnie jako środek płatniczy. Jednakże mniej niż połowa badanych kojarzy go z inną funkcją tj. oszczędzania in. tezauryzacji. Pomimo błędnych odpowiedzi prawie co drugi ankietowany odpowiadał prawidłowo na pytanie dotyczące przechowywania wartości w pieniądzu. Co istotne, w grupie błędnie odpowiadających pojawiali się studenci z kierunków nie tylko humanistycznych, ale również ekonomicznych.

Ponad $\frac{1}{3}$ ankietowanych nie była w stanie udzielić właściwej odpowiedzi na pytanie o emitenta obligacji skarbowych. Największy dylemat pojawił się między odpowiedzią prawidłową jaką jest Skarb Państwa a NBP (którą wybrał co 3 ankietowany).

Przechowywanie wartości w pieniądzu oznacza, że jest on środkiem...

Podsumowanie części II

- ❑ W pytaniu dotyczącym przechowywania wartości w pieniądzu spośród ankietowanych udzielających błędne odpowiedzi jedynie w nieznacznym stopniu pojawiały się osoby oceniające swoją wiedzę z zakresu finansów na poziomie bardzo dobrym. Najwięcej prawidłowych odpowiedzi pojawiało się w grupie, która swoją wiedzę finansową oceniła jako średnią.
 - ❑ Najwięcej dobrych odpowiedzi na pytanie dotyczące rynku kredytowego pojawiało się w grupie osób z dobrą i średnią wiedzą finansową. Jednakże tylko ok. 4% z osób wykazujących bardzo dobrą wiedzę finansową odpowiadało prawidłowo na to pytanie.
 - ❑ Największy odsetek poprawnych odpowiedzi na pytanie o rynek obsługujący biura maklerskie miał miejsce w grupie oceniającej swoją wiedzę finansową na średnim poziomie;
 - ❑ Osoby z małą wiedzą finansową nie wiedzą, że WIG20 to indeks giełdowy 20 największych spółek akcyjnych notowanych na GPW. W grupie deklarującej średni poziom wiedzy finansowej odpowiedzi na temat wiadomości o GPW rozkładały się po równo, zaś w gronie studentów oceniających swoją wiedzę na dobrym poziomie aż 4 krotnie więcej osób wskazywało poprawną odpowiedź.
 - ❑ Nawet osoby oceniające swoją wiedzę na wysokim poziomie wskazywały błędne odpowiedzi dotyczące organu sprawującego nadzór nad instytucjami finansowymi. Co ciekawe, największy odsetek dobrych odpowiedzi pojawił się w grupie osób z średnią a nie najwyższą wiedzą finansową.
-

Podsumowanie części II

- ❑ Średnio $\frac{1}{3}$ ankietowanych studentów błędnie odpowiadała na zadane im pytania dotyczące stopy zwrotu, dyskontowania, czy instytucji GPW albo Rady Polityki Pieniężnej.
- ❑ Pojęcia, które pojawiają się w mediach są łatwiej przyswajane i dlatego prawdopodobnie odpowiedzi na pytania związane z tą tematyką nie sprawiają zbyt wielu problemów. Stąd płynie wniosek, że najlepszym sposobem na edukację jest przekazywanie jej poprzez szkolenia, warsztaty, które umożliwią praktyczne jej wykorzystanie.
- ❑ Okazuje się, że nawet studenci kierunków ekonomicznych zaznaczali błędne odpowiedzi w pytaniach weryfikujących wiedzę finansową, wymagających posłużenia się już sprecyzowanymi informacjami i ukierunkowaną wiedzą. Fakt ten może świadczyć o tym, że istnieje duży rozdźwięk między wiedzą ogólną na temat finansów, a jej praktycznym wykorzystaniem;

Podsumowanie części II

- ❑ U ekonomistów średnia prawidłowych odpowiedzi na sformułowane w drugiej części pytania kształtuje się w okolicach 75%. Można zatem wywnioskować, że aż ok. 25% studentów potrzebuje szkoleń z zakresu finansów – co istotne, większość z nich otwarcie potwierdza taką konieczność;
 - ❑ W przypadku kierunków humanistycznych i ścisłych średnia dobrych odpowiedzi wynosiła zaledwie ok.60% - tym bardziej uzasadniając potrzebę podnoszenia kwalifikacji finansowych;
 - ❑ Prawidłowość odpowiedzi w porównaniu do różnych stopni studiów kształtuje się na takim samym poziomie i wynosi około 60%. Zarówno studenci kierunków magisterskich, jak również kierunków pierwszego stopnia posiadają podobny poziom wiedzy finansowej. Zaskakującym jest fakt, iż różnica w prawidłowych odpowiedziach pomiędzy drugim stopniem, a pierwszym stopniem wyniosła zaledwie 1%.
-

WNIOSKI Z BADAŃ

- ❑ Ponad **90% studentów** uważa, że **wiedza finansowa jest przydatna i niezbędna w życiu codziennym**. W związku z tym ankietowani zgodnie stwierdzili, iż **każdy powinien posiadać podstawową wiedzę z zakresu finansów**. **Mimo to, tylko $\frac{1}{3}$ ankietowanych wiąże swoją karierę zawodową z finansami.**
 - ❑ Do przekazywania wiedzy z zakresu finansów należy wykorzystać media takie jak **Internet, telewizja, czy prasa**, ale również w celu jej poszerzenia ważne jest **uczestniczenie w szkoleniach**, do czego również byliby skłonni studenci biorący udział w badaniu.
 - ❑ **Studenci ze studiów II stopnia** częściej niż studenci z pierwszego stopnia, bądź studenci studiów inżynierskich **oceniają swoją wiedzę jako bardzo dobrą**. Natomiast **studenci studiów licencjackich** częściej od innych określają swoją wiedzę z zakresu finansów **jako średnią, a nawet małą**. Dla studentów kończących studia magisterskie zdobywanie wiedzy z zakresu finansów jest ważniejsze i bardziej potrzebne niż dla studentom z niższego roku. Może wiązać się to z bliższymi planami zawodowymi.
-

WNIOSKI Z BADAŃ

- ❑ Blisko **75% studentów jest zainteresowanych poszerzaniem swojej wiedzy z zakresu finansów** poprzez udział w warsztatach, szkoleniach, seminariach.
 - ❑ Ponad połowa ankietowanych studentów stwierdziła, że **wiedza z zakresu finansów jest interesująca**. Warto zaznaczyć, że studenci kierunków humanistycznych jedynie w 47% uważają, że zagadnienia te są interesujące - oznacza to, że nieco niżej niż pozostali wyceniają znaczenie wiedzy finansowej;
 - ❑ Studenci zainteresowani są szczególnie udziałem w zajęciach z zakresu obejmującego: **rynek kapitałowy i instrumenty finansowe, analizę sytuacji finansowej spółki oraz zarządzanie ryzykiem finansowym**.
-

INSTYTUT BADAŃ
I ANALIZ FINANSOWYCH

www.ibaf.edu.pl

IBAF Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania z siedzibą w Rzeszowie
ul. Sucharskiego 2, 35-225 Rzeszów, p. 50
tel. +48 17 866 11 85 | fax +48 17 866 12 22
kontakt@ibaf.edu.pl | www.ibaf.edu.pl
NIP 813-11-23-670 REGON 690389644

IBAF

